

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra De to Baronesser

Citation: Andersen, H. C.: "De to Baronesser", i Andersen, H. C.: *De to Baronesser*, udg. af Johan de Mylius, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1997, s. 205.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-andersen02val-shoot-idm140563623218976/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: De to Baronesser

Kammerjunkeren gik ved Siden, og saaledes gjordes Toure i Haven og i Skoven. Enkelte Gange blev der kjørt, og da gik det paa de befærne Veie og gjennem Landsbyer; thi Baronessen vilde see Mennesker. De smaa Bønderdreng, – hvidgule Haar og brune Ansigter havde de næsten Allesammen, – gave deres komiske Nik med Hovedet, som om de fik et Nakkedrag; Pigerne, store og smaa, »støbte Lys;« – det var det Baronessens Fornøielse at see paa.

»De have ikke gaaet paa Dandseskole, som *Trine*« sagde hun; »det er Natur-Neining, den kunde jeg ogsaa engang, nu har jeg døvnet den bort.«

De besøgte de rige Bønder, hvor man sad i Storstuen mellem de høit opredte Senge, hvori Menneskens forsvinde i Dyner; de saae hvad der var spundet og vundet, hvad Hvergarn og Vadmel, der var gjort. Men de kom ogsaa ind paa den Fattiges Leergulv, hvor Hønen havde en Krog ved Familiesengen, hvor der under det lave Loft tidt rummedes saa meget Godt og Skikkeligt, at Flere end »vor Herre« vilde have optegnet det. Derom talte den gamle Frue paa sin Maade; ved den Syges Dør holdt hun og spurgte, hvorledes det nu gik; den bedste Viin fra hendes Kjælder var her ikke for god. Det simple Ord i Fattigmands Tak, de Øine, som saae, naar Ordene slet ikke vilde føie sig, trængte igjennem, og gjorde godt som Sol-skinnet og som den friske Skov.

Herman, der allerede Dagen efter Bedstemoderens Ankomst havde aflagt sit Besøg, var hver Søndag en stadig Gjæst, og det uagtet at hans Gaard laa tre Mile borte nedad mod store Belt. Han og Kammerjunkeren havde kun seet hinanden for mange Aar siden, da de Begge, forskjelligt behandlede, vare Gjæster hos Grev *Frederiks* Fæder. De forstode snart det Dydige hos hinanden. Naar de To talte om Kunst og Poesi, flyttede *Elisabeth* nærmere, men aldrig var hun da til at bringe ind i Samtalen; i *Hermans* Nærværelse undervurderede hun sig selv ganske, kunde kun sige et enkelt Ord. En Dag, hun følte det, ledede Kammerjunkeren Talen hen paa Digtninger af den Art, hvortil hendes Skrivelser maatte henregnes, og hun syntes, at *Hermans* Dom blev strengere, og at han gjennemtrængende fæstede sine Øine paa hende; og dog kjendte han jo ikke hendes »*seneste Feil*«, som en Digter har kaldet det.

»Det er ikke nok at kunne correct nedskrive sine Tanker,« sagde

Herman; »det hører til vor Tids Dannelse, men det gjælder om, hvorledes disse Tanker ere; det er ikke nok, at de gjengive en Afspælling af det Dygtige, vi alt have; der skal sættes en ny Blomst paa Poesiens Træ, eller et svagere Blad skal styrkes og udvikles.«

»Jeg antager ogsaa,« sagde Kammerjunkereren, »at det Digterværk, hvori man under Læsningen ikke beriges med en ny Tanke, der enten ganske gives, eller før laa uklar hos os selv, er et middelmaadigt Værk. Men *De* synes at forlange en heel ny Digterart, at vente en vor Tids Messias i Digtningens Verden, – og kunne vi det?«

»Jeg troer, det endnu ikke er Tidens Fylde,« svarede *Herman*. »Der er saa meget antydet, som endnu ikke er udført; der er saa meget, der skal bringes til Sandhed først. I Romanen vil jeg ikke have Begivenheder alene, men Charakter og Poesie; en Roman, som kun har Begivenheder, læses kun eengang; det Uventede, det Overraskende, som var den levende Nerve deri, er senere dødt; derimod hvor Menneskecharacteren træder frem med alle sine fine Lærdomme, hvor Tanken staaer levende i Ord, hvor Poesien har sine uvisnelige Grene, der vender man igjen tilbage, den Bog læses og læses atter, man gaar forfrisket fra den, som fra en Foraars-Vandring i Skoven.«

»Men have vi ikke for endeel en saadan Forfatter i Jean Paul?« sagde Kammerjunkereren.

»Han staaer nær derved,« svarede *Herman*, »og vilde være en af de Interessanteste, var han ikke en af de mest trættende Forfattere, jeg kjender, han kan antyde, men bliver dog ikke selv Tidsalderens Columbus, der fører os til Kysten af en ny Digtning; Reisen hos ham er lang nok og har ogsaa sine glimrende Naturundere, men vi svæve, vi gynges; han har ingen fast Jordbund; Menneskene, vi møde, ere ikke Kjød af vort Kjød, det Sjælelige ligesom skjuler for os det Legemlige; vi føle, om jeg tør bruge dette Udtryk, Duften af Blomsten, men see ikke Blomsten selv, dette legemligt Fattelige i god Betydning, som f. Ex. *Walter Scott* har. Denne Digter og *Jean Paul*, saa forskjellige i deres Frembringelser og dog saa lige i digterisk Kraft, troer jeg, – vare de sammensmeltede og bragte til en sammentrængt Fremstilling, – vilde være en Typus for vor Tids nye Digter. Alt skal være sandt, klart og kort, omgivet med den Duft, der hviler over vore Kjempeviser, den Lyrik, som omstraalet *Cal-*